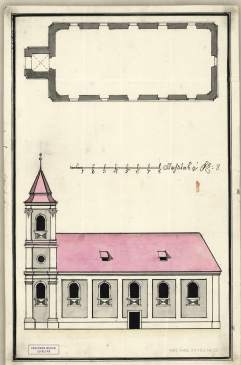

Mohamed pasa általános a győgyűrt templomok tulajdonjogiáról, melynek értelmében a pásztor levél megírásához a birtokosok, minden birtokos területi jogkörrel rendelkezőknek kellett lenniük. A Szerb Ország templomai az episcopi regaliai felhívásának azért, hogy minden vallású emberek a világiakban, köztük a felekezeti és egyháziakban megismerjék, egyik a második részben az állami jogot az indoklás. Nándorfehérvár, 1609. december 13. MNL. FM. V. 20. B. 20. f. 10.

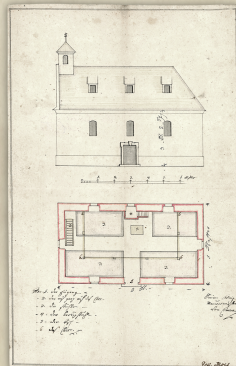
A kiskunhalasi református templom tervezése, 1772. MNL. FM. V. 102. B. 1. 2. 2.

A türelemi rendelet 1781-ben csak torony és utcai főbejárat nélküli templomok kialakítását engedélyezte azoknak a településeknek, amelyekben legfeljebb 100 család vallotta magát protestánsnak. Később, 1796-ban megszünt a toronyépítés tilalma, majd 1788-tól engedélyezték az utcai feljeli főbejáratot is. Az 1780-as évek végére a korábban kötelező oratórium elnevezést is megszüntették.

A tilko rendelkezések visszavonását követően fellendült a protestáns templomépítés, amely az 1781-et követő évtizedekben számos szép példával gazdagította a magyar építőművészetet.

A reformáció 16. századi gyors terjedése során egész országszerte voltak az új hit követői. Az áttért közösségek általában a korábbi katolikus templomokat használták tovább istentisztelet célra. Az épületek belsőjéből a szentek képei, szobrait eltávolították, a falakat lemeszelték, de külső formájukon nem változtattak. A protestáns templomépítészet elsősorban a belső tér kialakításában, átvezetésében alkotott újat és alapvetően eltért az addig szokásos gyakorlatól.

A hódoltsági területen élő protestánsok vallásgyakorlatába és templomhasználatába a törökök nem szóltak bele, viszont a magyar királyi igazgatás alatt maradt nyugati és északi vármegyékben minden eszközzel próbálták akadályozni a protestáns hit terjedését. A Boskai-féle szabadságharcot lezáró bécsi béke (1606), valamint az 1608. évi I. törvények ugyan teljes vallásszabadságot biztosított, ami a templomépítésben is megnyilvánult, de a 17. században erőre kapó ellenreformáció hatására egyre több korlátozó intézkedést vezettek be.

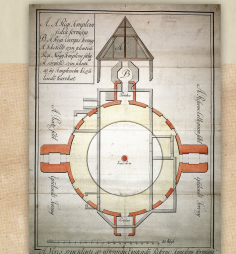

Mecs református imaházának tervezése, 1762. MNL. KE. IV. 1. p. 170. október 20.

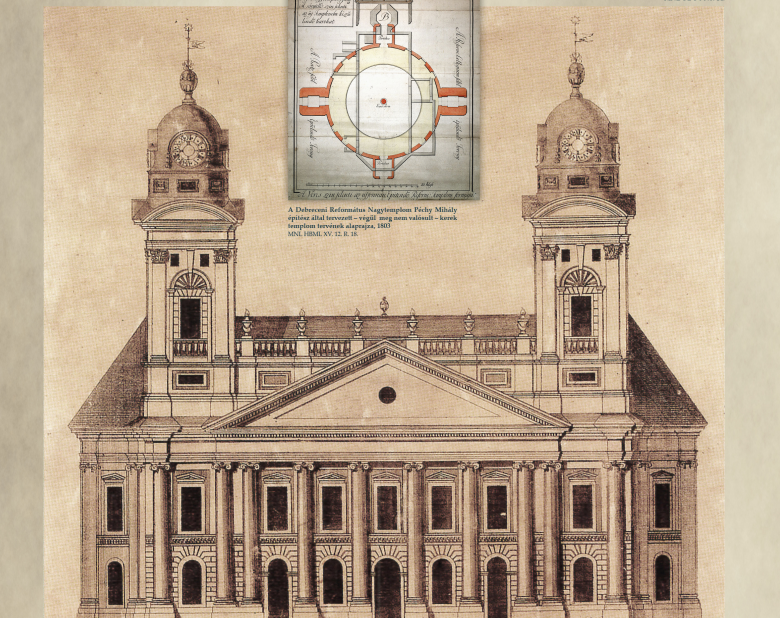
Gyula város képe a református templommal. MNL. B. III. 1. 3. 27. 468. 21.

A békéscsabai evangélikus templom egy képe a templommal. MNL. B. III. 1. 3. 27. 468. 21.

A debreceni Református Nagytemplom Felirátja Mihály építész által tervezett - végül még nem valósult - kerek templom tervezés alaprajza, 1803. MNL. FM. V. 11. B. 10.

VISSZA A FORRÁSOKHOZ

